

Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji

Biotehnički institut - Trg Kralja Nikole bb, 81000 Podgorica
Tel: 081 206 713 Fax: 081 206 712 Mail: extension-pg@cg.yu

DEZINFEKCIJA ZEMLJIŠTA

Za uspješnu proizvodnju rasada potrebno ispuniti dva uslova:

- zdravo sjeme
- kvalitetan supstrat

Ukoliko je sjeme zdravo i doradjeno postavlja se pitanje supstarta. S obzirom da se rasad proizvodi u zatvorenom prostoru dolazi do nakupljanja raznih prouzročivača truleži i uvelosti, virusa, nematoda. Da bi se izbjegla zaraza potrebno je premjestiti plastenik "**odmoriti**" zemljište gajenjem ratarskih kultura. U većini slučajeva to je nemoguće pa se izvodi dezinfekcija. Pod dezinfekcijom se podrazumijeva izlaganje zemljišta ili drugih supstrata dejstvu fizičkih ili hemijskih činilaca u cilju uništavanja štetnih organizama koji se u njemu nalaze.

Termička dezinfekcija-se izvodi zagrijavanjem zemljišta vodenom parom na 95 stepeni u trajanju od pet minuta na dubini do 40cm. Međutim na velikim površinama je to teže izvodljivo. Za manju količinu supstrata treba u kazan sipati 5-6l vode. Na 25cm od dna postave se rešetke na koje se postavlja supstrat koji je obično u jutanim vrećama. Ispod se naloži vatra. Početak sterilizacije se računa kada para probije materijal i traje još 15 minuta.

Hemijska dezinfekcija se izvodi primjenom fumiganata ili kontaktnih fungicida. Od fumiganata u primjeni je **basamid granulat** koji u tlu prelazi u gasnu fazu. Prije njegove primjene potrebno je zemljište usitniti i održavati u vlažnom stanju. Poželjno je da je tem. u dubini 10-20cm bar 8 stepeni jer ako je niža ne oslobadja se dovoljna količina gasa. Nakon primjene preparata zemljište se zalije sa 5-10l vode po m². Platenik treba da je dobro zatvoren i prvih nekoliko dana ne smije se ulaziti unutra. Fumiganti su jaki otrovi i treba biti pažljiv pri radu sa istim.

Kontaktne fungicide djeluju svojim dodiranjem na parazite dok na štetočine i sjeme korova nemaju dejstvo. Njihova primjena je ograničena na parazite samo u površinskom sloju zemljišta. Način primjene ovih sredstava je: rasturanjem preparata po površini zemljišta i miješanje sa zemljom, kao i zalivanje biljaka i zemljišta suspenzijom preparata tačno određene koncentracije. Najčešće korišćeni fungicidi za ovu namjenu su na bazi: **ciniba, tirama, kaptama ili rastvor Previcura 607 SL**.

Posle termičke dezinfekcije zemljište se za sadnju i sjetvu može koristiti odmah nakon hlađenja. A kad je u pitanju hem. dezinfekcija to vrijeme određuje temperatura.

temp. °C	vrijeme sadnje/sjetve za
18	10-12 dana
15	18 dana
6	30-40 dana

Ako je temperatura viša gas se brže oslobadja i zemljište je ranije spremno za dalju namjenu, i obratno niža temperatura odlaže rok sadnje odnosno sjetve. Nakon upotrebe basamid granulata obavezno testirati zemljište tzv. **salata testom**.

Salata test se izvodi na sledeći način: uzme se nekoliko tegli sa poklopcem operu se dezinfekuju i dobro osuše. U njih se zatim stave uzorci zemljišta sa više mjesta kao i sa veće dubine od one na kojoj je unesen preparat. U tegle se stave navlažene loptice vate, na koje je nanešeno sjeme brzo - klijajuće salate. Tegle se postavljaju na prozor na temperaturi oko 20 °C. U optimalnim uslovima salata niče za dan-dva. Ako u teglama ima gasa koji se oslobodio iz uzorka, sjeme neće klijati ili će ponik biti kržljiv. Treba sačekati par dana i ponoviti test.

Naravno, bez ostalih mjera njege nema ni uspješne proizvodnje. Plastenike treba provjetravati, izbjegavati gust sklop biljaka, kao i da zalivanje bude umjereno bez zabarivanja.

Mileva Marić, dipl. ing. polj.
Stručni saradnik u oblasti zaštite bilja